

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prishtine, 12 Ekim 2011
Nr. Ref.: RK141/11

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Dava No: KI 116/10

Lon Paluca

Kosova Yüksek Mahkemesinin Rev. Nr. 286/2007 sayı ve 6 Mayıs 2010 tarihli kararının Anayasaya uygunluğunun değerlendirilmesi

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Aşağıdaki yapıdadır:

Enver Hasani, Başkan
Kadri Kryeziu, Başkanvekili
Robert Carolan, Yargıç
Altay Suroy, Yargıç
Almiro Rodrigues, Yargıç
Snezhana Botusharova, Yargıç
Ivan Čukalović, Yargıç
Gjyljeta Mushkolaj, Yargıç
Iliriana Islami, Yargıç

Başvurucu

1. Başvurucu, Priştineli avukat Bay Sahit Bibaj tarafından temsil edilen Prizren mukimi Bay Lon Paluca'dır.

Dava konusu

2. Başvurucu, istimlakın tazmini hakkının ihlal edildiğini ileri sürerek, kendisine 15 Kasım 2010 tarihinde teslim edilen Kosova Yüksek Mahkemesinin (bundan sonra “Yüksek Mahkeme” şeklinde anılacaktır) Rev. Nr. 286/2007 sayı ve 6 Mayıs 2010 tarihli kararına itiraz etmiştir.
3. Başvurucu, Kosova Cumhuriyeti Anayasasının (bundan sonra “Anayasa” şeklinde anılacaktır) 46.1 ve 46.3 madde [Mal Güvenliği] fıkralarını ve Anayasanın 22. maddesiyle [Uluslararası Anlaşma ve Belgelerin Doğrudan Uygulanması] ilgili olarak Avrupa İnsan Hak ve Özgürlüklerine İlişkin Sözleşmeye (bundan sonra AİHS şeklinde anılacaktır) ait 8. Protokolün 1. maddesini ihlal ettiğini ileri sürdüğü Yüksek Mahkeme kararının Anayasaya uygunluğunun değerlendirilmesini talep etmiştir.

Yasal dayanak

4. Anayasanın 113.7 maddesi, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasanın (bundan sonra “Yasa” şeklinde anılacaktır) 22. maddesi ve Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra “İçtüzük” şeklinde anılacaktır) 56(2). kuralı.

Davanın Mahkemeye geliş biçimi

5. Başvurucu 18 Kasım 2010 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesine (bundan sonra “Mahkeme” şeklinde anılacaktır) başvuruda bulunmuştur.
6. Mahkeme Başkanı 22 Kasım 2010 tarihinde Yargıç Almiro Rodrigues'i raportör yargıç olarak atamıştır. Aynı tarihte Yargıç Ivan Çukalović başkanlığında yargıçlar Kadri Kryeziu ve Gjyljeta Mushkolaj'dan oluşan ön inceleme heyetini tayin etmiştir.
7. İstem, 28 Ocak 2011 tarihinde Yüksek Mahkemeye tebliğ edilmiştir.
8. Mahkeme, başvurucuya kendi ticari faaliyetini sürdürebilmesi için başka bir mekan tahsis edilip edilmediğini bildiren ilave evrakı 27 Nisan 2011 tarihinde Klina Belediyesinden talep etmiştir.
9. Mahkeme, kendi ticari faaliyetini sürdürebilmesi için başka bir mekan tahsis edilip edilmediğini bildiren ilave evrakı 27 Nisan 2011 tarihinde başvurucudan talep etmiştir.
10. Klina Belediyesinin 3 Mayıs 2011 tarihinde gönderdiği cevapta/evrakta başvurucunun istimlake karşı olmadığını, istimlak karşılığında maddi tazminat istemediğini ancak bunun yerine ticari faaliyetini sürdürebileceği diğer bir mekan talep ettiğini bildirmiştir. Dahası, başvurucunun istimlak edilen mekanda ticari faaliyetini yapması için geçici bir ruhsatı vardı.
11. Başvurucu, istimlak edilen mülk karşılığında maddi bir tazminat almadığını gösteren evrakını 6 Mayıs 2011 tarihinde Mahkemeye sunmuştur. Ancak başvurucu, ticari faaliyetini sürdürebileceği diğer bir mekanın kendisine verilir verilmeyeceği ile ilgili soruya cevap vermemiştir.
12. ön inceleme heyeti 23 Mayıs 2011 tarihinde raportör yargıcın raporunu görüştüğünden sonra Mahkeme heyetine istemin kabul edilmeziğine ilişkin öneri sunmuştur.

Olguların özeti

13. Başvurucu 14 Ocak 1975 tarihinde 0.03.20 hektarlık mülkü satın almıştır. Başvurucu alım satım sözleşmesini mahkemede onaylatıp ödemelerini yaptıktan sonra mülkün tapusuna sahip olmuştur.
14. Klina Belediye Meclisi Ekonomi, Fen ve Hukuki-Mülki İşler Müdürlüğünün 18 Ocak 1977 tarih ve 04-465-15/2 sayılı kararı ile başvurunun mülkiyetinde olan mülkü Özerk Yönetim Toplumu Çıkarları ve Sığınma Amacıyla kamulaştırılmıştır. Bu karara göre başvuru kamulaştırmayı kabul etmiş ancak ticari faaliyetini sürdürebileceği diğer bir mekanı talep etmiştir. Bununla ilgili olarak başvuru, kamulaştırılan mülkünün tazmini için adli süreç başlatmıştır. Ancak nihai bir mahkeme kararı çıkmamıştır. 1999 yılından sonra başvuru, dava dosyasını temin edip adli sürecin devam ettirilmesi yönünde çaba göstermiş, ancak Belediye Mahkemesinden önce şifahi daha sonra yazılı olarak verilen cevapta dava dosyasının kendilerinde bulunmadığı bildirilmiştir (22 Ekim 2010 tarih ve A.GJ. 276/2010 sayılı teyit yazısı).
15. Başvurucu, 17 Nisan 2001 tarihinde Klina Belediye Mahkemesine başvurarak tazminat talebinde bulunmuştur.
16. Klina Belediye Mahkemesi başvurunun şikayetini 16 Ekim 2003 tarihinde onayarak davalı tarafa istimlak edilen mülk buyotlarında bir başka mekanın daimi olarak başvurucuya tahsis edilmesi veya nakden tazmin edilmesi talimatını vermiştir (C.nr. 54/2001).
17. Klina Belediyesi bu karara karşı İpek Bölge Mahkemesinde itirazda bulunmuştur.
18. İpek Bölge Mahkemesi 8 Mayıs 2007 tarihinde başvurunun şikayetini yerinde bulunmayarak reddetmiş, başvurunun 2001 yılına kadar tazminat için mahkemeye başvurmadığından davanın zamanaşımına uğradığını tespit etmiştir (Ac.nr. 233/04).
19. Başvurucu, 9 Temmuz 2007 tarihinde Yüksek Mahkemeye başvurarak kararın gözden geçirilmesini talep etmiştir.
20. Başvurunun gözden geçirme talebi yerinde bulunmayarak 6 Mayıs 2010 tarihinde reddedilmiştir. Yüksek Mahkeme Bölge Mahkemesinin kararını onayp mülkü kamulaştıran organların ardılları olmadığından davalının pasif meşruiyeti bulunmadığını bildirmiştir (Rev. Nr. 286/2007). Davalı taraf son dönemlerde 2000/45 sayılı Kosova Belediyeleri Özerk Yönetimine ilişkin UNMIK Yönetmeliği (bundan sonra "2000/45 sayılı UNMIK yönetmeliği" şeklinde anılacaktır) ile kurulmuş ve eski Klina Belediyesinden herhangi bir yükümlülük devralmamıştır.

Başvurucunun iddiaları

21. Başvurucu, istimlak edilen mülkünün hiçbir zaman tazmin edilmediği için Anayasanın 46.1 ve 46.3 maddesi [Mal Güvenliği] ile güvence altına alınan haklarının ileri sürmüştür. Dahası, Anayasanın 22. maddesine göre dolaysız olarak uygulanan AİHS'nin 1. Protokolünün 1. maddesi [Mülkiyetin Korunması] ile güvence altına alınan haklarının da ihlal edildiğini iddia etmiştir.

İstemın kabul edırlığı

22. Başvurucu, Yüksek Mahkemenın 46.1 ve 46.3 madde [Mal Gvenlığı] fıkralarını ve Anayasanın 22. maddesiyle [Uluslararası Anlaşma ve Belgelerin Doğrudan Uygulanması] ilgili olarak Avrupa İnsan Hak ve özgürlüklerine İlişkin Sözleşmeye (bundan sonra AİHS şeklinde anılacaktır) ait 8. Protokolün 1. maddesini [Mülkiyetin Korunması] ihlal ettiğini ileri sürmüştür.
23. Ancak başvurucunun istemi hakkında hükmetmesi için Mahkemenın, ncelikle Anayasada belirtilip Yasa ve İçtüzükte açıklanan kabul edırlırlık koşullarının yerine getirilip getirilmediğini değerlendirmesi gerekmektedir.
24. Bununla ilgili olarak Mahkeme, Yasanın 48. maddesine atıfta bulunmak ister. Söz konusu madde şunu belirlemiştir:

“Başvurucu, isteminde hangi hak ve özgürlüklerinin ihlal edildiğini ve kamu otoritesinin itiraz ettiği somut hükmünün hangisi olduğunu açıkça belirtmekle yükümlüdür”

25. Anayasa Mahkemesi, Anayasaya göre görevinin Yüksek Mahkeme de dhil olmak üzere, umumi mahkemelerce alınan kararlar anlamında temyiz mahkemesi veya dördüncü derece mahkemesi olmadığını vurgulamak ister. Genelde “Mahkemeler Anayasa ve yasalara dayanarak karar verirler (Anayasanın 102. Maddesi). Daha açık bir ifadeyle mahkemeler, usul hukuku ile maddi hukuk kurallarını yorumlayıp uygulamakla yükümlüdürler (bkz. *mutatis mutandis* Garcia Ruiz – İspanya [GC] 30544/96 davası AİHM 1999-I tarihli kararı 28. Maddesi).
26. Aslında başvurucu, Anayasa ile güvence altına alınan adil yargılanma hakkı gibi herhangi bir ihlal olgusu ortaya koyamamıştır.
27. Öyle ki Anayasa Mahkemesi delillerin doğru sunulup sunulmadığını ve başvurucunun adil yargılanması için usullerin genel anlamda nasıl uygulandığını değerlendirebilir (bkz. *mutatis mutandis*, Edwards – Birleşik Krallık 13071/87 sayı ve 10 Temmuz 1991 tarihli kabul edilmiş dava başvurusu hakkında Avrupa İnsan Hakları Komisyonunun Raporu). Her halükarda başvurucu, Yüksek Mahkemede görüşülen davanın adil olmadığına ilişkin herhangi bir suçlamada bulunmamıştır.
28. Başvurucu, Anayasa ile güvence altına alınan hak ve özgürlüklerin ihlal edildiğini gösteren herhangi bir delil sunmamıştır (bkz. Vanek – Slovakya Cumhuriyeti davası AİHM 53363/99 sayı ve 31 Mayıs 2005 tarihli Kabul Edilmezlik Kararı). Dahası Başvurucu, Yüksek Mahkemenın kararıyla, Yasanın 48. maddesinde öngörüldüğü üzere, hangi hak ve özgürlüklerinin ihlal edildiğini açıklamamıştır.
29. Bundan da anlaşılacağı üzere İçtüzüğün 36(1.c) kuralına ile “Mahkeme istemleri yalnız řu hallerde görüşebilir: - İstem açık bir şekilde isnat edildiği zaman” ngrlmş olup istem kabul edilemez niteliktedir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasanın 113.7 maddesine, Yasanın 48. maddesine ve İçtüzüğün 36(1.c) ve 56. (2b) kuralına dayanarak, Anayasa Mahkemesinin 12 Ekim 2011 tarihli duruşmasında oybirliğiyle:

- I. İstemın kabul edilmez olarak REDDİNE karar verilmiştir.
- II. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesine uygun şekilde taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Almiro Rodrigues, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza